

Söderhamns kommun

barn-utbildningsnamnden@soderhamn.se

Rektorn vid Staffangymnasiet sektor C

fredrik.ebervik@soderhamn.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Staffangymnasiet sektor C
i Söderhamns kommun

Tillsyn i Staffangymnasiet sektor C

Skolinspektionen genomför tillsyn i Söderhamns kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Staffangymnasiet sektor C besöktes av Skolinspektionen mellan den 10 och 12 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Staffangymnasiet sektor C är en av två skolenheter på den kommunala gymnasieskolan i Söderhamn med 370 elever. Vid tiden för tillsynen har Staffangymnasiet, inräknat sektor C och B 710 elever. Sektor C omfattar yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, industritekniska programmet, samt introduktionsprogrammen med inriktningarna språkintroduktion, individuellt alternativ, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion och preparandutbildning. Varje program på sektor C leds av en programsamordnare.

Kunskapsresultat

Staffangymnasiets olika skolenheter har i samband med årsskiftet 2012/13 genomgått en omorganisation som inneburit en viss omfördelning av de olika programmen mellan de olika skolenheterna. Skolverkets nationella statistik (SIRIS) för läsåret 2012/13 är baserade på den föregående organisationen. Skolverkets nationella statistik visar följande resultat när det gäller den genomsnittliga betygspoängen för de olika programmen läsåret 2012/13, (motsvarande resultat för riket anges inom parentes): byggprogrammet 14,2 (12,2), elprogrammet 12,1 (12,3), fordonsprogrammet 13,4 (11,5) och handels- och administrationsprogrammet 10,7 (12,9). För industritekniska programmet saknas nationell statistik då underlaget baseras på färre än 10 elever.

Den nationella statistiken för Staffangymnasiet sektor C visar att 79,6 procent av de elever som avslutade utbildningen 2013 fick grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Motsvarande siffra för riket var samma år 87 procent. Den genomsnittliga betygspoängen var 12,3 poäng. För riket var motsvarande siffra 14 poäng. I sektor C på Staffangymnasiet var den genomsnittliga betygspoängen för flickor 11,7 (14,7) och 12,6 för pojkar (13,3).

Det saknas nationell statistik gällande den genomsnittliga betygspoängen för tidigare år samt antalet elever som fullföljt utbildningen inom fyra år.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att skolan behöver vidta åtgärder så att alla elever ges möjligheter att nå målen för utbildningen och att utvecklas så långt som möjligt. Den nationella statistiken visar exempelvis att 20 procent av eleverna inte når grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier.

Skolan behöver se till att alla delar av verksamheten blir synliga i planen mot kränkande behandling samt tydliggöra vilka åtgärder som avses påbörjas och genomföras under året. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Staffangymnasiet sektor C behöver utveckla det systematiska kvalitetsarbetet, det vill säga följa upp, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Vid tillfället för tillsynen saknar skolan samlad dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet och lärarna är endast delaktiga i begränsad utsträckning gällande diskussion och analys av skolans resultat.

Tillsynen visar vidare att det finns brister gällande elevhälsans samlade funktion. Åtgärder måste vidtas så att elevhälsan kan arbeta förebyggande och hälsofrämjande och att arbetet stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. Det måste även säkerställas att samtliga elever har tillgång till föreskrivna kompetenser inom elevhälsan. I nuläget saknas tillgång till psykologisk kompetens på skolan.

Skolan behöver även se till att ge studiehundledning till de elever som behöver det.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att sektor C på Staffangymnasiet bedriver en verksamhet som till stora delar uppfyller kraven i författningarna. De elever och den personal som Skolinspektionen intervjuat uppger att de trivs på sin skola.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Söderhamns kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 september 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

- Se till att planen mot kränkande behandling tydliggör alla delar av verksamheten och anger de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året samt att den innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet med planen mot kränkande behandling bör bedrivas så att planen återspeglar förhållanden i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Denna plan uppfyller till stora delar författningarnas krav. Det är dock viktigt att verksamhetens olika delar blir synliga i planen mot kränkande behandling. Planen anger vidare att skolan har gjort en kartläggning av verksamheten. De åtgärder som skolan avser vidta med anledning av denna kartläggning är emellertid väldigt generella. Vidare saknas en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Sammanfattningsvis visar Skolinspektionens utredning att det finns brister gällande skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller

därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

- Utarbeta åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans åtgärdsprogram som utarbetats under vårterminen och höstterminen 2013 samt vårterminen 2014. I åtgärdsprogrammen beskrivs bland annat elevens behov men det framgår inte alltid tydligt hur de stödåtgärder som ska sättas in möter de beskrivna behoven. Ibland är stödåtgärderna allmänt hållna, exempelvis "uppgifter/frågeställningar/diskussioner ska vara tydliga, strukturerade och skriftliga" eller "träna på att jobba metodiskt för att få en grundlig förståelse". Enligt Skolinspektionen kan otydliga åtgärder medföra att eleverna inte får det särskilda stöd de har behov av och rätt till. I vissa av åtgärdsprogrammen framgår att utvärdering av åtgärdsprogrammen ska ske upp till ett år efter att uppföljning av desamma ska ha skett.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare och övrig personal.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Skolorna i Söderhamn arbetar utifrån ett gemensamt årshjul gällande det systematiska kvalitetsarbetet som beskriver när olika resultat ska rapporteras in, olika enkäter genomförs och när ett pedagogiskt bokslut med analys ska lämnas in. Ett sådant bokslut med en analys av skolans kunskapsresultat och vidtagna åtgärder finns dock inte dokumenterat.

Staffangymnasiet sektor C har således ingen samlad dokumentation av skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn uppger att det underlag som tidigare sammanställts i en kvalitetsredovisning inte längre sammanställs såsom skett tidigare. Det sker dock en viss löpande skriftlig dokumentation avseende skolans resultatuppföljning.

Rektorn uppger att han tillsammans med rektor för sektor B diskuterar kunskapsresultaten. De går bland annat igenom resultaten per ämnen på varje enskilt program samt enkätsvar från eleverna. Dessa diskussioner kan resultera i förändringar av schemat för lärarna eller stödfunktioner. Rektorn uppger dock att lärarna hittills inte har deltagit i detta arbete men att de vid enstaka tillfällen fått information om skolans kunskapsresultat.

Lärarna på yrkesprogrammen uppger att de får resultaten på skolövergripande nivå och ibland på programnivå presenterade för sig av rektorn och att de utifrån denna statistik diskuterar om det ska göras några förändringar i verksamheten inför det kommande läsåret. Resultaten diskuteras emellertid i begränsad utsträckning. Lärarna uttalar dock att de använt svaren från elevenkäterna för skolans arbete mot kränkande behandling som en del av ett kvalitetsarbete och att skolan har ett projekt där de arbetar med visioner för att förbättra skolan. Vidare anser lärarna att det är viktigt att det systematiska kvalitetsarbetet "hamnar på rätt nivå" och att det ges tid för detta arbete, vilket de inte upplever sker i nuläget.

Lärarna på introduktionsprogrammen menar att de inte är en del i skolans systematiska kvalitetsarbete. De hänvisar till att de arbetar med grundskoleämnen och därför står utanför gymnasieskolans arbete på många sätt. Även om lärarna på introduktionsprogrammen uppger att de deltar på arbetslagsträffar där rektorn informerar om enkätsvar och betygsresultat framkommer det i intervjun att de skulle vilja vara mer delaktiga gällande analys av elevernas resultat så att de kan sätta in rätt åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Bristerna i skolans kvalitetsarbete består främst i att tillgängliga resultat och underlag inte analyseras tillräckligt på skolövergripande nivå, samt att dokumentationen av det samlade kvalitetsarbetet saknas när det gäller analys av resultat och därtill kopplade åtgärder. Skolinspektionen bedömer att rektorn i och med detta saknar viktiga underlag för att analysera och utveckla verksamheten, vilket innebär att skolan riskerar att inte heller kunna vidta adekvata åtgärder för att höja skolans kunskapsresultat.

Skolinspektionen konstaterar att det vid Staffangymnasiet sektor C finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 § skollagen

Erbjudande av utbildning**Bedömning**

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning.

- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att det finns en samlad elevhälsa på skolan som arbetar förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot målen.
- Se till att elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering*Studiehundledning på modersmålet*

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehundledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Tillsynen vid Staffangymnasiet sektor C visar att det finns elever som inte får studiehundledning på modersmålet trots att de behöver det. Detta uppges vid intervjuer med såväl rektor som lärare. Bland annat saknas tillgång till studiehundledning på thai, tigrinja, ryska och amhariska.

Elevhälsan

Skollagen anger att det ska finnas en elevhälsa för eleverna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För de medicinska insatserna ska det finnas tillgång till skolläkare och skol-sköterska. Dessutom ska eleverna ha tillgång till psykolog och kurator, och det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Det innebär att elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/19:165) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Staffangymnasiets sektor C har ett gemensamt elevhälsoteam tillsammans med sektor B som består av två skolsköterskor, en kurator och två specialpedagoger.

Dessutom finns tre studie- och yrkesvägledare på skolan, som ibland räknas in i elevhälsoteamet.

Representanter för elevhälsan uppger i intervjun att de inte känner till att det finns psykologisk kompetens i kommunen, annat än vid bedömningar om eventuell förändring av skolform. De uppger vidare att de i minst tolv år har velat ha en psykolog delaktig i arbetet på skolan men att de fått anpassa sitt arbete utifrån att de inte funnits någon sådan kompetens att tillgå. När elevhälsan och rektorn ser ett behov av psykolog kontaktas istället BUP. Vid intervjun framkommer dock att de anser att det finns ett stort behov av psykologisk kompetens på skolan. Rektorn beskriver att psykolog tas in vid behov och att det är han som tillsammans med elevhälsan som beslutar om ett sådant behov finns. Dock uppger han att det endast har vidtagits någon enstaka konsultation med psykolog.

I intervju med elevhälsan framkommer att de anser att deras tid främst räcker till för åtgärdande insatser och inte för ett förebyggande arbete. Representanter från elevhälsan betonar även att det funnits behov av att arbeta förebyggande och hälsofrämjande på skolan, med exempelvis "tjej- och killgrupper". Rektorn uttalar att elevhälsan främst arbetar med enskilda elevärenden på elevhälsans möte, till exempel enskilda elevers studiesvårigheter. Rektorn uppger att det hälsofrämjande arbetet på skolan framförallt har inneburit att skolsköterskan informerat om rökning och att personalen har varit på föreläsning avseende droger. Lärarna uppger att elevhälsans arbete främst innefattar hälsosamtal med eleverna.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att det finns brister när det gäller tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Skolan brister också gällande tillhandahållande av studiehandledning på modersmålet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen, 9 kap. 9 § gymnasieförordningen

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Söderhamns kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att det finns en plan för varje introduktionsprogram som visar utbildningens innehåll.

Motivering

Skollagen anger att utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. En elev som har påbörjat ett introduktionsprogram har rätt att fullfölja utbildningen hos huvudmannen enligt den plan som gällde när utbildningen inleddes. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 805) anges att planen ska ange utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll.

Tillsynen visar att det inte finns en plan för utbildning för de introduktionsprogram som erbjuds på Staffangymnasiet sektor C. Eleverna erhåller därför ingen information om utbildningens syfte, längd och huvudsakliga innehåll.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att skolan saknar planer för utbildningen på introduktionsprogrammen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Söderhamns kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

17 kap. 7 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Johanna Kahn
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.